

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2004

2009

Документ за разглеждане в заседание

A6-0234/2009

3.4.2009

ДОКЛАД

съдържащ предложение за препоръка на Европейския парламент до Съвета относно неразпространението и бъдещето на Договора за неразпространение на ядрено оръжие (ДНЯО)
(2008/2324(INI))

Комисия по външни работи

Докладчик: Angelika Beer

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ ДО СЪВЕТА	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ	9
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКА ДО СЪВЕТА(В6-0421/2008)	17
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ	19

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ ДО СЪВЕТА

относно неразпространението и бъдещето на Договора за неразпространение на ядрено оръжие(ДНЯО)
(2008/2324(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид предложението за препоръка до Съвета на Annemie Neyts-Uyttebroeck, от името на групата ALDE, и на Angelika Beer, от името на групата Verts/ALE, относно неразпространението на ядреното оръжие и бъдещето на Договора за неразпространение на ядреното оръжие (ДНЯО) (B6-0421/2008),
- като взе предвид предстоящата през 2010 г. Конференция за преглед на страните по Договора за неразпространение на ядреното оръжие,
- като взе предвид предходните си резолюции от 26 февруари 2004 г. ¹, 10 март 2005 г. ², 17 ноември 2005 г. ³, и 14 март 2007 г. ⁴ относно неразпространението на ядреното оръжие и ядреното разоръжаване,
- като взе предвид своята резолюция от 5 юни 2008 г. относно изпълнението на Европейската стратегия за сигурност и Европейската политика за сигурност и отбрана (ЕПСО)⁵,
- като взе предвид Стратегията на Европейския съюз против разпространението на оръжия за масово унищожение, приета от Европейския съвет на 12 декември 2003 г.,
- като взе предвид декларацията на Съвета от 8 декември 2008 г. относно повишаването на международната сигурност, по-специално точки 6, 8 и 9 от нея, в които се изразява „решимостта [на ЕС] за борба с разпространението на оръжия за масово унищожение (ОМУ) и на техни носители”,
- като взе предвид ключовата роля на Групата на ядрените доставчици (Nuclear Suppliers Group – NSG) в контекста на неразпространението на ядреното оръжие,
- като взе предвид резолюциите на Съвета за сигурност на ООН по въпросите на неразпространението на ядрено оръжие и ядреното разоръжаване, по-специално резолюция 1540 (2004),
- като взе предвид Договора за пълна забрана на ядрените опити (ДПЗЯО), всеобхватните споразумения за предпазни мерки на Международната агенция за

¹ ОВ С 98 Е, 23.4.2004, стр. 152.

² ОВ С 320 Е, 15.12.2005 г., стр. 253.

³ ОВ С 280Е, 18.11.2006 г., стр. 453.

⁴ ОВ С 301 Е, 13.12.2007 г., стр.146.

⁵ Приети текстове, P6_TA(2008)0255.

атомна енергия (МААЕ) и допълнителните протоколи към тях, Конвенцията за физическа защита на ядрените материали, Международната конвенция за предотвратяване на актове на ядрен тероризъм, Хагския кодекс на поведение срещу разпространението на балистични ракети, Договора за съкращаване на стратегическите въоръжения (СТАРТ 1), чийто срок на действие изтича през 2009 г. и Договора за съкращаване на стратегическите настъпателни потенциали (СНП),

- като взе предвид доклада относно изпълнението на Европейската стратегия за сигурност, приет от Европейския съвет на 11 декември 2008 г.,
  - като взе предвид член 114, параграф 3, и член 90 от своя правилник,
  - като взе предвид доклада на комисията по външни работи (А6-0234/2009),
- А. като подчертава необходимостта от по-нататъшно укрепване на трите стълба на ДНЯО, по-специално неразпространението, разоръжаването и сътрудничеството по въпросите на използването на ядрената енергия за граждански цели,
- Б. дълбоко загрижен от липсата на напредък в постигането на конкретни резултати (като например т.нар. „13 стъпки“) ¹ с оглед изпълнение на целите на Договора за неразпространение на ядреното оръжие в съответствие с договореностите, постигнати на предходната Конференция за преглед, особено в настоящия момент, когато се появяват различни източници на заплахата, в това число нарастващото разпространение на ядрени технологии, придружено от повишено търсене и достъп, възможността подобни технологии и радиоактивен материал да попаднат в ръцете на престъпни организации и терористи и нежеланието на притежаващите ядрени оръжия държави – страни по ДНЯО – да ограничат или унищожат своите ядрени арсенали и да престанат да се придържат към военната доктрина на ядрено възпиране,
- В. като има предвид, че разпространението на оръжия за масово унищожение (ОМУ) и на техни носители, както сред държавни, така и сред недържавни субекти, представлява една от най-сериозните заплахы за международната стабилност и сигурност,
- Г. като припомня ангажимента на ЕС да използва всички инструменти на свое разположение за предотвратяване, възпиране, прекратяване и, ако е възможно, премахване на програмите за разпространение на ядрено оръжие, предизвикващи загриженост на глобално равнище, който беше ясно изразен в стратегията на ЕС против разпространението на оръжия за масово унищожение, приета от Европейския съвет на 12 декември 2003 г.,
- Д. като подчертава необходимостта ЕС да ускори своите усилия за противодействие на каналите за разпространение на ядрено оръжие и тяхното финансиране, да санкционира действия, насочени към разпространение на ядрено оръжие, и да разработи мерки за предотвратяване на нематериалното прехвърляне на знания и

---

¹ Организация на обединените нации: Конференция за преглед на страните по Договора за неразпространение на ядреното оръжие през 2000 г., NPT/CONF.2000/28 (Част I и II).

ноу-хау, като използва всички налични инструменти, в това число многостранни споразумения и механизми за проверка, национални и координирани на международно равнище мерки за контрол върху износа, съвместни програми за намаляване на ядрената заплаха и политически и икономически лостове,

- Е. насърчен от новите предложения за разоръжаване, като отправените от Хенри Кисинджър, Джордж П. Шулц, Уилям Дж. Пери и Сам Нън през януари 2007 г. и януари 2008 г., и кампаниите от типа на „Глобална нула”, които заявяват, че един решителен начин да се гарантира предотвратяване на разпространението на ядрено оръжие и постигане на сигурност в световен мащаб е предприемането на стъпки към унищожаване на ядрените оръжия,
- Ж.. като приветства в тази връзка инициативите на френското и британското правителства за съкращаване на техните ядрени арсенали,
- З. силно насърчен, по-специално, от редица изявления относно ядрената политика на САЩ, направени от новоизбрания президент Барак Обама, в които той подчертава, че Съединените щати ще се стремят към свят без ядрени оръжия и ще работят съвместно с Русия за сваляне на балистичните ракети на САЩ и Русия от състояние на постоянна бойна готовност и за драстично съкращаване на запасите на САЩ от ядрени оръжия и материали; като приветства ратифицирането от страна на САЩ на Допълнителния протокол към всеобхватните споразумения за предпазни мерки на МААЕ като положителна стъпка за укрепване на доверието; като приветства горещо намерението на президента Обама да приключи процедурата по ратифицирането от страна на САЩ на Договора за пълна забрана на ядрените опити (ДПЗЯО),,
- И. като подчертава необходимостта от тясна координация и сътрудничество между Европейския съюз и неговите партньори, в това число по-специално Съединените щати и Русия, с оглед обновяване и укрепване на режима за неразпространение на ядреното оръжие,
- Й. като подчертава, че укрепването на ДНЯО като крайъгълен камък на глобалния режим на неразпространение е от жизнено важно значение и като признава, че са неотложно необходими смело политическо ръководство и поредица от прогресивни и последователни стъпки, така че да бъде потвърдена валидността на ДНЯО и да бъдат укрепени споразуменията, договорите и агенциите, изграждащи съществуващия режим за неразпространение и разоръжаване, в това число по-специално Договорът за пълна забрана на ядрените опити (ДПЗЯО) и Международната агенция за атомна енергия,
- К. като приветства, в тази връзка, съвместната британско-норвежка инициатива, целяща извършването на оценка на осъществимостта на евентуалното демонтиране на ядрените оръжия и свързаните с това процедури за проверка, както и установяването на ясни процедурни стъпки в тази насока; като счита тази инициатива за много положителна за ЕС, НАТО и други съответни участници,
- Л. като отбелязва писмото по въпросите на разоръжаването от 5 декември 2008 г. на френското председателство на ЕС до генералния секретар на ООН Бан Ки Мун,

- М. като приветства речта от 9 декември 2008 г. на Хавиер Солана, Върховен представител на ЕС за Общата външна политика и политика на сигурност, в рамките на конференция на тема „Мир и разоръжаване: свят без ядрени оръжия”, в която той приветства факта, че въпросът за ядреното разоръжаване отново е заел челно място в международния дневен ред и подчерта необходимостта ЕС да направи въпроса за неразпространението на ядрените оръжия част от цялостната си политика,
- Н. като подчертава придаването на общ характер на включването на "клаузи за неразпространение" в текстовете на споразуменията, сключвани между ЕС и трети държави от 2003 г. насам,
- О. като има предвид подкрепените от ЕС инициативи за неразпространение и разоръжаване извън рамката на ООН, като например Инициативата за сигурност относно неразпространението (ИСН) и Инициативата на Г8 за глобално партньорство,
- П. като приветства факта, че Комисията разполага със статут на наблюдател в рамките на Групата на ядрените доставчици и в рамките на Конференцията за преглед на ДНЯО и че секретариатът на Съвета също така участва в конференцията за преглед на ДНЯО, или като част от делегацията на ЕО, или съвместно с председателството на ЕС,

1. отправя до Съвета следните препоръки:

- а) да преразгледа и актуализира Обща позиция на Съвета 2005/329/ОВППС от 25 април 2005 г. относно Конференцията за преглед на страните по Договора за неразпространение на ядреното оръжие през 2005 г.¹, която предстои да бъде подкрепена по време на заседанието на Европейския съвет през декември 2008 г., като подготовка за успешното приключване на Конференцията за преглед през 2010 г., която ще укрепи допълнително трите съществуващи стълба на ДНЯО;
- б) да повиши своите усилия, за да гарантира всеобщ характер и ефективно прилагане на нормите и инструментите на неразпространение, по-специално посредством подобряване на средствата за проверка;
- в) да подкрепя активно, в сътрудничество със своите партньори, конкретни предложения за поставяне под контрола на МААЕ на производството, използването и преработването на всичкото ядрено гориво, включително създаването на международна банка за гориво; в допълнение, да подкрепя други инициативи за придаване на многостранен характер на цикъла на ядреното гориво, целящи използването на ядрената енергия за мирни цели, като с оглед на

---

¹ ОВ L 106 от 27.4.2005 г., стр. 32.

това отчита, че Парламентът приветства готовността на Съвета и Комисията да предоставят до 25 милиона евро за създаването на международна банка за гориво под контрола на МААЕ и желае да види своевременното одобрение на общите действия по тези въпроси;

- г) да подкрепя по-нататъшните усилия а засилване на мандата на МААЕ, включително придаването на общ характер на допълнителните протоколи към споразуменията за предпазни мерки на Международната агенция за атомна енергия (МААЕ), както и за други мерки за укрепване на доверието; да гарантира предоставянето на достатъчни финансови средства на тази организация, така че тя да може да изпълнява своите жизнено важни задачи, като осигурява безопасността на ядрените дейности;
- д) да отбележи съществен напредък във връзка с Инициативата на Г8 за глобално партньорство, Инициативата за сигурност срещу разпространението (ИСП) и Инициативата за намаляване на глобалната заплаха, както и да полага усилия за по-бързо влизане в сила на Договора за пълна забрана на ядрените опити (ДПЗЯО);
- е) да задълбочи диалога с новата администрация на САЩ и с всички ядрени сили с цел изпълнение на обща програма, насочена към прогресивно намаляване на запасите от ядрени бойни глави; по-специално, да подкрепи предприеманите от страна на САЩ и Русия мерки за значително намаляване на техните ядрени оръжия в съответствие с договореностите по СТАРТ 1 и СНП; да оказва натиск за ратифициране на Договора за пълна забрана на ядрените опити и за подновяване на споразумението СТАРТ;
- ж) да разработи стратегии в рамките на Конференцията за преглед през 2010 г., насочени към постигане на споразумение по договор за прекратяване на производството на делиащи се материали за оръжейни цели, като договорът бъде изработен по начин, който изключва дискриминация, тоест така постигнатото споразумение да изисква не само държави, непритежаващи ядрени оръжия, или държави, понастоящем намиращи се извън обхвата на Договора за неразпространение на ядрено оръжие, но също така и петте постоянни членки на Съвета за сигурност на ООН, всички от които разполагат с ядрено оръжие, да се откажат от производството на делиащи се материали за оръжейни цели и да демонтират всички съществуващи инсталации за производство на делиащи се материали за такива цели;
- з) да оказва цялостна подкрепа за подобряване на средствата и начините за проверка на спазването на всички налични инструменти по въпроса за неразпространението;
- и) да изиска извършването на оценка на ефективността на включването на клаузи за неразпространение на оръжия за масово унищожение в споразуменията между ЕС и трети държави;
- й) да информира редовно Парламента относно всички подготвителни заседания в навечерието на Конференцията за преглед на ДНЯО през 2010 г. и да отчита

надлежно неговите възгледи по въпросите на неразпространението и разоръжаването във връзка с тази конференция;

2. възлага на своя председател да предаде настоящата препоръка на Съвета и, за сведение, на Комисията, генералния секретар на ООН, председателя на Конференцията за преглед на Договора за неразпространение на ядреното оръжие през 2010 г., парламентите на държавите-членки на ЕС, движенията „Парламентаристи за неразпространение на ядрените оръжия и разоръжаване” и „Кметове за мир”.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Препоръка до Съвета относно неразпространението и бъдещето на Договора за неразпространение на ядреното оръжие (ДНЯО)

В продължение на много години Европейският парламент е играл водеща роля за насърчаването на строг контрол върху видовете въоръжения, които са считани за особено вредни или които оказват безразборно въздействие както върху военните, така и върху гражданските лица. Поради това Парламентът е подкрепял изцяло международните договори, като например програмата за действие на ООН за борба срещу незаконното използване на леко стрелково и малокалибрено оръжие (SALW), както и договорите в световен мащаб за забрана на противопехотните мини, касетъчните боеприпаси, химическите и биологически оръжия.

По въпроса за ядрените оръжия Европейският парламент систематично е приемал резолюции по повод на всяка конференция за преразглеждане на ДНЯО след влизането в сила на ДНЯО през 1970 г., а също така и по повод на многобройните заседания Подготовителния комитет на ДНЯО. Всички тези резолюции имаха за цел да укрепят ДНЯО и неговото прилагане и да предоставят препоръки на Съвета и на държавите-членки.

Настоящото изложение излага накратко основните характеристики на ДНЯО и смесените резултати от конференциите за преглед на ДНЯО през 2000 и през 2005 г. То очертава основните въпроси за дневния ред на конференцията за преглед на ДНЯО през 2010 г. и подчертава, че съществува нов международен климат, който благоприятства дипломатическите преговори по въпросите на ядреното разоръжаване. След това изложението насочва вниманието към съдържанието и историята на две ключови предложения: конвенцията по въпросите на ядрените оръжия и Протокола Хирошима-Нагасаки. Тезата на изложението е, че Европейският съюз и държавите-стани по ДНЯО могат да гарантират успеха на конференцията за преглед на ДНЯО през 2010 г. единствено чрез приемането както на конвенцията по въпросите на ядрените оръжия, така и на Протокола Хирошима-Нагасаки.

ДНЯО и неговите предизвикателства

Договорът за неразпространение на ядреното оръжие е съставен преди всичко от основния компромис между непритежаващите ядрено оръжие държави, които се съгласяват да не придобиват ядрени оръжия и да приемат предпазни механизми в своите ядрени съоръжения, и притежаващите ядрено оръжие държави, които се съгласяват да водят преговори за ядрено разоръжаване. Въпреки че ДНЯО е имал сравнителен успех при предотвратяването на широкото разпространение на ядреното оръжие, той не е успял да гарантира, че притежаващите ядрено оръжие държави ще изпълнят своето задължение да започнат преговори за ядрено разоръжаване, както е посочено в член VI от ДНЯО. В допълнение, въпреки че в епохата след студената война притежаващите ядрено оръжие държави са предприели стъпки за намаляване на своите ядрени арсенали, някои притежаващи ядрено оръжие държави са започнали процес на

модернизиране на своите ядрени оръжия или възнамеряват да го сторят¹. Някои притежаващи ядрено оръжие държави са приели доктрина за ядрено съдържане, която предвижда използването на първи ядрен удар срещу държави, които не притежават ядрено оръжие².

Отсъствието на напредък в изпълнението от страна на притежаващите ядрено оръжие държави на задълженията за ядрено разоръжаване застрашава договора и ако този въпрос не бъде разрешен по подходящ начин, някои държави биха могли да се оттеглят от договора и да разработят свой ядрен потенциал. След влизането в сила на договора Индия, Израел и Пакистан не са го подписали или ратифицирали и са разработили свои ядрени оръжия. Индия и Пакистан твърдят, че ДНЯО има дискриминационен характер, тъй като той възпира всички държави, които са страни по него, от притежаване на ядрени оръжия, с изключение на Р5 (т.е. Китай, Франция, Русия, Обединеното кралство и САЩ), и поставя изисквания държавите, които са страни по него, да приемат предпазни механизми в своите ядрени съоръжения.

Северна Корея ратифицира договора, но обяви своето оттегляне през 2003 г. Иран разработва съоръжения за обогатяване на уран, което би му позволило да придобие ядрени оръжия, ако иранското правителство реши да се оттегли от ДНЯО и от договорените предпазни механизми за своите ядрени съоръжения. Индия, Пакистан и Северна Корея поддържат създаването на всеобхватна и недискриминационна програма за премахване на ядрените оръжия с помощта на Конвенция за ядрените оръжия.

Разбираем е фактът, че по време на Студената война противопоставянето между суперсилите е възпрепятствало напредъка във връзка със задължението за ядрено разоръжаване в рамките на ДНЯО. Непосредствено след края на Студената война като че ли възникнаха нови възможности за разоръжаване. И наистина, по време на конференциите за преглед на ДНЯО през 1995 и 2000 г. бяха отбелязани някои значителни дипломатически постижения.

През 1995 г. държавите-страни по Договора решиха да продължат Договора "за неограничен срок" след изтичането на първите 25 години, като при това бяха включени ключови условия, включително ангажимент за сключване на Договор за пълна забрана на ядрените опити до 1996 г., за започване на преговори относно договор за контрол върху делящите се материали и за полагане на усилия за постигане на цялостно ядрено разоръжаване. Държавите също така приеха резолюция, призоваваща за превръщането на Близкия Изток в зона свободна от ядрени оръжия, и постигнаха съгласие относно укрепването на процеса на преразглеждане на ДНЯО.

През 2000 г. държавите-участнички се споразумяха с консенсус относно пакет от 13 практически стъпки за систематични и прогресивни усилия за изпълнение на член VI от

---

¹ Например, през октомври 2008 г. секретарят по отбраната на САЩ Робърт Гейтс изказа мнението, че САЩ следва да модернизират своя набор от ядрени оръжия. 29 октомври 2008 г., Ядреното предупреждение на Бил Гейтс, *Los Angeles Times*, стр. А-8. Първоначалната реч на Гейтс: Робърт Гейтс: Ядрените оръжия и процесът на съдържане през XXI век. фондация „Карнеги“ за международен мир (28 октомври 2008 г.).

² Пак там, George Perkovich и James N. Acton (1 март 2008 г.). *Глава I: Създаване на политически условия за повишаване на вероятността от унищожаване на ядрените оръжия*. *Adelphi Papers*. том 48, Routledge. (напр. вж. стр. 18 - 21 по въпроса за превантивния ядрен удар). David S. Yost, (2006) Френската ядрена доктрина. *International Affairs*, том 82, № 4;

ДНЯО, този член, който обвързва държавите-страни с ядрено разоръжаване. Тези стъпки могат да бъдат обобщени по следния начин: недвусмислен ангажимент от страна на притежаващите ядрено оръжие държави да постигнат пълно премахване на техните ядрени арсенали, конкретни договорени мерки за по-нататъшното намаляване на оперативното състояние на техните ядрени оръжейни системи, стъпки от страна на всички притежаващи ядрено оръжие държави, водещи към ядрено разоръжаване по начин, който води до международна стабилност, приложимост спрямо ядреното разоръжаване на принципа на необратимост, разработване на механизми за проверка с цел гарантиране на спазването на споразуменията за ядрено разоръжаване, така че да се достигне до един свободен от ядрени оръжия свят.

Въпреки това, по отношение на изпълнението на договорените през 2000 г. стъпки се наблюдава единствено незначителен напредък, ако изобщо може да се говори за напредък. По време на конференцията за преразглеждане на ДНЯО през 2005 г. държавите-страни водеха борба за постигане на общ дневен ред и не успяха да се споразумеят относно никакви окончателни документи, предимно поради разногласията между **притежаващите ядрено оръжие държави и непритежаващите ядрено оръжие държави**. Първите подчертаваха значението на засилването на усилията за неразпространение и на съсредоточаването върху действителни и предполагаеми случаи на неспазване на договорните задължения. Вторите подчертаваха значението на спазването и изпълнението на задълженията по разоръжаване. Събития извън процеса на преразглеждане също възпрепятстваха напредъка: войната срещу Ирак през 2003 г. - водена от САЩ и Великобритания и започната под претекста, че Ирак притежавал ядрено оръжие - неуспехът във връзка с влизането в сила на договора за пълна забрана на ядрените опити, оттеглянето на САЩ от договора за противоракетна отбрана, наред с неспособността на държавите да започнат преговори във връзка с договор за забрана на производството на делеящи се материали за ядрени оръжия.

След конференцията за преглед на ДНЯО през 2005 г. загрижеността във връзка с разпространението бе засилена поради решението на Северна Корея за провеждане на ядрени опити, предполагаемото намерение на Иран за разработване на повишена програма за обогатяване на уран, както и от изявленията на редица държави, по-специално от Близкия Изток, във връзка с плановете им за разработване на програми за ядрена енергия за граждански цели, както и продължаващата съпротива от страна на притежаващите ядрено оръжие държави да изпълняват задълженията във връзка с ядреното разоръжаване.

Дейност на Конференцията за преразглеждане на ДНЯО през 2010 г.: какво се предлага?

Следващата конференция за преразглеждане на ДНЯО ще се проведе в Ню Йорк през април и май **2010 г.** Заседанията на подготвителния комитет, които са открити за всички държави-страни по ДНЯО, бяха проведени през 2007 и 2008 г. Третото и окончателно заседание на подготвителния комитет ще се проведе между 4 и 15 май 2009 г. в Ню Йорк. Въпросите, върху които понастоящем се води разискване по време на този процес на преразглеждане, включват:

- Изпълнение на поетите през 1995 и 2000 г. задължения за ядрено разоръжаване;

- Придаване на оперативен характер на резолюцията от 1995 г. относно Близкия Изток;
- Влизане в сила на Договора за пълна забрана на ядрените опити;
- Започване на преговори за договор за дялящите се материали;
- Качествени и количествени подобрения на ядрените арсенали от страна на притежаващите ядрено оръжие държави;
- Даване на всеобщ характер на Договора;
- "Отрицателни уверения за сигурност";
- Създаване на допълнителни зони, свободни от ядрено оръжие;
- Механизми за ядрено споделяне с държави-членки на НАТО;
- Започване на преговори за конвенция за ядрените оръжия и практическа подготвителна дейност в подкрепа на такива преговори;
- Ядрените програми на Северна Корея, Иран и Сирия;
- Създаване на механизъм за докладване за ядрено разоръжаване; и
- Създаване на постоянен секретариат на ДНЯО.

Заседанието на подготвителния комитет на ДНЯО през 2009 г. ще бъде първото заседание на ДНЯО с новата администрация на САЩ и ще следва новата вълна на обща политическа подкрепа за създаването на свободен от ядрено оръжие свят - включително насочени към бъдещето изявления на високопоставени бивши длъжностни лица от притежаващите ядрено оръжие държави, парламентаристи от целия политически спектър, ръководители на гражданското общество, носители на Нобелова награда и кметове. Тези заявления подчертават значението на цялостното ратифициране на Договора за пълна забрана на ядрените опити (ДПЗЯО), Договора за съкращаване на стратегическите въоръжения (СТАРТ 1), чийто срок на действие изтича през 2009 г., и Договора за съкращаване на стратегическите настъпателни потенциали (СНП).

Поради това съществуват добри изгледи за оказване на подкрепа, по време на заседанието на подготвителния комитет на ДНЯО през 2009 г., и за договаряне, по време на конференцията за преразглеждане на ДНЯО през 2010 г., на всеобхватна програма за ядрено разоръжаване. Тя следва да съсредоточи своето внимание върху създаването на свободен от ядрени оръжия свят с помощта на конвенция за ядрените оръжия, създадена като всеобхватен договор или като пакет от споразумения.

Вече многократно Европейският парламент е популяризировал необходимостта от ядрено разоръжаване и по-специално с оглед на дейността на подготвителните комитети за конференциите за преразглеждане на ДНЯО през 2010 г.¹. В допълнение към това, ЕП в своята резолюция от 9 март 2005 г. е изразил становището, че ЕС следва да подкрепи

¹ Приети текстове, P6_TA(2008)0255.

създаването на Примерната конвенция по въпросите на ядрените оръжия¹.

Също така ЕП е подкрепил инициативи за разоръжаване от страна на международната кампания на кметовете. В своята резолюция от 10 март 2005 г. той заявява "подновява своята подкрепа за международната кампания на кметовете - инициентирана от кметовете на Хирошима и Нагазаки - по въпросите на ядреното разоръжаване и препоръчва на международната общественост да обсъди внимателно проекта на кампанията "Визия 2020", която призовава настоятелно за създаване на планирана програма за премахване на всички видове ядрено оръжие"².

Какво представлява Конвенцията по въпросите на ядрените оръжия и как е възникнала?

Конвенцията по въпросите на ядрените оръжия е предложение за международен договор, който би забранил разработването, изпитването, производството, складирането, преноса, използването и заплахата от ядрени оръжия, както и би предвидил тяхното премахване. По форма конвенцията би била подобна на съществуващите конвенции, които поставят извън закона други категории оръжия, като например билологически оръжия, химически оръжия, противопехотни мини и касетъчни боеприпаси.

Примерната конвенция³ би изисквала от притежаващите ядрени оръжия държави да ги унищожат поетапно, включително като ги снемат от състоянието на бойна готовност, като не ги разполагат, като отстранят бойните глави от средствата за тяхното доставяне, като неутрализират бойните глави посредством отстраняването на взривните "ями" и ги поставят под контрола на ООН. В допълнение към поставянето на ядрените оръжия извън закона, Конвенцията също така би забранила производството на делиащи се материали, подходящи за производството на ядрени оръжия, а именно високо обогатен уран и изолиран плутоний.

Конвенцията би довела до създаването на агенция, която да гарантира, че държавите спазват условията на договора. Този орган би получавал доклади относно напредъка от притежаващите ядрени оръжия държави, би извършвал проверки на оръжейни инсталации, би получавал разузнавателна информация по спътников път или с помощта на далечни сензори и би наблюдавал производството и трансфера на материали, подходящи за производство на ядрени оръжия.

История на Конвенцията по въпросите на ядрените оръжия

Ежегодно след 1996 г. Общото събрание на ООН е приемало резолюции, в които се призовават всички държави да изпълнят незабавно своите задължения в областта на разоръжаването, както е посочено в съвещателното становище от 1996 г. на Международния съд, "чрез започване на многостранни преговори, които да доведат до скорошното сключване на конвенция по въпросите на ядрените оръжия". През 2007 г.

²Резолюция от 9 март 2005 г. (параграф 10) "настоятелно призовава ЕС да се труди усърдно за създаване на Примерна конвенция по въпросите на ядрените оръжия, както вече е била представена в ООН и която би могла да предостави рамка от действия в един правно задължителен процес на разоръжаване.

³ Резолюция на ЕП, Преразглеждане на Договора за неразпространение на ядреното оръжие - ядрените оръжия в Северна Корея и Иран, P6_TA(2005)0075 параграф 20.

⁴ NPT/Conf.2010/PC.I/WP.17.

127 държави гласуваха за резолюцията, включително четири държави, които притежават ядрени оръжия: Китай, Индия, Пакистан и Северна Корея.

През 1997 г. група от експерти в областта на правото, точните науки, разоръжаването и воденето на преговори съставиха Примерна конвенция по въпросите на ядрените оръжия, която бе представена за обсъждане на Генералния секретар на ООН от Коста Рика.

През 2000 г. правителствата на Коста Рика и Малайзия представиха работен документ¹ на конференциите за преглед на ДНЯО, в който призоваваха за започване на преговори, които да доведат до конвенция по въпросите на ядрените оръжия като най-ефективен начин за изпълнение на задължението за разоръжаване в рамките на ДНЯО и за даване на всеобщ характер на ДНЯО (при отчитане на факта, че Индия и Пакистан подкрепят създаването на конвенция по въпросите на ядрените оръжия, но не и ДНЯО в сегашния му вид). Примерната конвенция по въпросите на ядрените оръжия бе очертана като полезен документ за такива преговори.

Актуализирана версия на примерната конвенция бе представен през 2007 г. по време на първото заседание на подготвителния комитет за Конференцията за преразглеждане на държавите-страни по Договора за неразпространение на ядреното оръжие (Виена, 30 април - 11 май 2007 г.).

Тогава Коста Рика отново представи работен документ, отчитащ и потвърждаващ отново направените в предишните документи призови². Работният документ очертаваше начините, по които една евентуална конвенция по въпросите на ядрените оръжия би използвала като основа за надграждане съществуващите механизми и мерки за ядрено неразпространение и въоръжаване, като например ДНЯО, свободните от ядрени оръжия зони, Договора за пълна забрана на ядрените опити, предпазните механизми на Международната агенция за атомна енергия, Междинния договор за ядрените сили и Договора за съкращаване на стратегическите въоръжения (СТАРТ). По-нататък документът проучва различни механизми и мерки, които биха били необходими.

По-специално работният документ призовава: "Държавите-страни по Договора да започнат многостранни преговори, които да доведат до сключване на конвенция по въпросите на ядрените оръжия, и да приканят тези държави, които не са се присъединили към Договора за неразпространение на ядреното оръжие, да се присъединят към тези преговори"³. За да бъде подпомогнат този процес, работният документ също така призовава държавите-страни по Договора да извършат подготвителна дейност за конвенцията по въпросите на ядреното оръжие като "обмислят допълнително правните, техническите и политическите елементи, необходими за една конвенция по въпросите на ядреното оръжие или за рамка от

---

¹ NPT/Conf.2000/MC.I/SB.1/WP.4, 8 май 2000 г., 200 Конференция за преразглеждане на държавите-страни по Договора за неразпространение на ядреното оръжие. *Последващ документ към консултативното заключение на Международния съд относно правомерността на заплахата с ядрени оръжия или тяхното използване*. Работни документи, представени от Коста Рика и Малайзия.

² NPT/Conf.2010/PC.I/WP.17.

³ Пак там, точка 5 В.

инструменти"¹.

Документът приема, че пълното ядрено разоръжаване е комплексен процес, за чието постигане ще са необходими редица действия и механизми. По тази причина те предлагат подход, който съчетава един постепенен и един всеобхватен процес. Те считат, че е от значение международното внимание да бъде съсредоточено върху конкретните действия по пътя към ядрено разоръжаване, които могат да бъдат постигнати в краткосрочен план. От решаващо значение е също така да бъдат разглеждани едновременно изискванията за създаване на режим на всеобхватно ядрено разоръжаване, за да се добие представа за крайното назначение на стъпките за ядрено разоръжаване.

На 24 октомври 2008 г., по време на мероприятие на ООН, организирано от Института за Изтока и Запада, генералният секретар на ООН Бан Ки Мун обяви своята подкрепа за конвенцията по въпросите на ядрените оръжия като първа точка от своя план за ядрено разоръжаване в пет точки "Държавите-страни по ДНЯО биха могли да обмислят воденето на преговори във връзка с конвенцията по въпросите на ядреното оръжие, подкрепена от силна система за проверки, както е било предлагано нееднократно от Организацията на обединените нации. По искане на Коста Рика и Малайзия, съм изпратил на всички държави-членки на ООН проекта на тази конвенция, която предлага добра отправна точка."

Какво представлява Протоколът Хирошима-Нагазаки и каква е неговата връзка с предложението за Конвенцията по въпросите на ядрените оръжия?

Протоколът Хирошима-Нагасаки, представен от движението „Кметове за мир“ в рамките на комисията за подготовка на Осмата конференция за преглед на страните по Договора за неразпространение на ядреното оръжие през май 2008 г., има три основни цели: първо, да призовава настоятелно и да гарантира, че държавите-страни по ДНЯО по време на Конференцията за преразглеждане на ДНЯО през 2010 г. поемат отговорност за започване на преговори за конвенция по въпросите на ядрените оръжия; второ, да призовава настоятелно за изпълнение на предишните договорености в областта на ядреното разоръжаване; трето, да определя мерки, по които може да се постигне споразумение, преди започването или по време на преговорите. Казано с по-прости думи, протоколът Хирошима-Нагазаки оказва натиск с цел ускоряване на дипломатическите усилия, за да се гарантира, че биват предприемани действия за прилагане на предишни и нови предложения за разоръжаване.

Протоколът Хирошима-Нагазаки се състои от три члена:

Член I призовава притежаващите ядрени оръжия държави да предприемат стъпки - бързо и без особени разходи - но които да демонстрират тяхната решителност да сложат край на уповаването на ядрени оръжия.

Програмите за придобиване, а също така и подготовката за използване следва да бъдат прекратени. Като предпазна мярка, всички ядрени оръжия и ядрени материали, които могат да бъдат използвани като оръжия, следва да бъдат складирани на безопасно и

---

⁴ Пак там, точка 5 С.

сигурно място.

Член II препоръчва започване на преговори за конвенция по въпросите на ядреното оръжие с ясни референтни стойности за конференцията за преразглеждане на ДНЯО през 2015 г., която трябва да оцени напредъка на движението за постигане на свободен от ядрени оръжия свят през 2020 г.

Член III подчертава, че Протоколът надгражда върху ДНЯО, като заявява изрично, че той по никакъв начин не омаловажава задълженията по ДНЯО на всяка държава-участничка.

Протоколът, който ще бъде представен по време на третия Подготвителен комитет, има за цел своето приемане по време на Конференцията през 2010 г. за преразглеждане на ДНЯО, или като самостоятелен протокол, или като изменение към Договора. След неговото приемане държавите-участнички ще бъдат ангажирани с незабавно започване и провеждане на преговори, без прекъсване, до окончателно приключване.

Протоколът изисква създаването на секретариат, който да улеснява воденето на преговорите. Той не посочва изрично кога следва да приключат преговорите, но поставя референтни стойности за изпълнението на специфични аспекти на ядреното разоръжаване през 2015 и 2020 г.; за потвърдено прекратяване на придобиването и оказването на заплаха на предната дата, и за премахване на ядрените оръжия и свързаната с тях инфраструктура и материални запаси на следващата дата. По тази логика преговорите следва да приключат преди първата референтна стойност, ако до 2015 г. не бъдат предложени други съответни референтни стойности. "Кметове за мир" се спря на 2020 г., тъй като съществуващите съоръжения за унищожаване на ядрените оръжия биха могли да приключат с премахването на ядрените оръжия, ако продължават да функционират със същите темпове, с които функционират от края на Студената война (1991 г.).

Протоколът застъпва становището, че притежаващите ядрено оръжие държави имат задължение спрямо непритежаващите ядрено оръжие държави да престанат да се възползват от своето дискриминационно предимство в рамките на ДНЯО, като установят реципрочни мораториуми върху придобиването на нови ядрени оръжия. Протоколът също така изисква ядрените оръжия и ядрените материали, които могат да бъдат използвани като оръжия, да бъдат складираны на безопасно и сигурно място във възможно най-кратък срок. Също така е от решаващо значение притежаващите ядрено оръжие държави и организации, напр. НАТО, да обявят публично, че те няма да използват ядрено оръжие за отразяване на евентуално нападение с конвенционални оръжия.

11.9.2008

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКА ДО СЪВЕТА(В6-0421/2008)

внесено съгласно член 114, параграф 1 от правилника

от Annemie Neyts-Uyttebroeck, от името на групата ALDE и Angelika Beer, от името на групата **Verts/ALE Group (има разлика с оригинала "на групата Green/EFA")**

относно неразпространението и бъдещето на Договора за неразпространение на ядрено оръжие (ДНЯО)

Европейският парламент,

- като взе предвид Резолюции 1540 (2004) и 1673 (2006) на Съвета за сигурност на ООН относно неразпространението на оръжия за масово унищожение (ОМУ),
- като взе предвид изпълнението на Европейската стратегия за сигурност и в частност стратегията на ЕС против разпространението на ОМУ, приета от Европейския съвет на 12 декември 2003 г.,
- като взе предвид своите предишни резолюции относно ДНЯО,
- като взе предвид член 114, параграф 1 от своя правилник,

A. като подчертава консенсуса в рамките на Европейския съюз относно съживяването и укрепването на ДНЯО в периода преди предстоящата Конференция относно преразглеждане на ДНЯО през 2010 г.,

B. като има предвид, че поради нарастващата заплаха от ерозиране на режима на неразпространение е от жизненоважно значение утвърждаването на международен консенсус относно неотложната нужда от ядрено разоръжаване,

1. отправя до Съвета следните препоръки:

- a) да се ангажира и да подпомага проактивно дейността по подготовка на конференцията за преразглеждане на ДНЯО през 2010 г.;
- b) да разработи стратегия относно укрепването на ДНЯО в тясно сътрудничество с партньорите в НАТО, които не са държави-членки на ЕС;
- в) да се заеме с разработването на Конвенция по въпросите на ядрените оръжия, която да включва и укрепва съществуващите инструменти по въпросите на неразпространението и разоръжаването, включително ДНЯО, Договора за пълна забрана на ядрените опити (ДПЗЯО) и Международната агенция за атомна енергия (МААЕ), като също така включи предложения за Договор относно преустановяване на търговията със специални делиящи се материали и за континентални/регионални договори относно създаването на зони, свободни от ядрени оръжия;

2. възлага на своя председател да предаде настоящата препоръка на Съвета и на Комисията, на държавите-членки, на Организацията на обединените нации и на парламентите на държавите, които са страни по Договора за неразпространение на ядрено оръжие (ДНЯО).

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	31.3.2009
Резултат от окончателното гласуване	+: 40 -: 5 0: 3
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Sir Robert Atkins, Angelika Beer, Călin Cătălin Chiriță, Véronique De Keyser, Jas Gawronski, Maciej Marian Giertych, Ana Maria Gomes, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Jelko Kacin, Helmut Kuhne, Vytautas Landsbergis, Johannes Lebech, Willy Meyer Pleite, Francisco José Millán Mon, Baroness Nicholson of Winterbourne, Raimon Obiols i Germà, Justas Vincas Paleckis, Ioan Mircea Pașcu, Béatrice Patrie, Alojz Peterle, Tobias Pflüger, João de Deus Pinheiro, Hubert Pirker, Pierre Pribetich, Libor Rouček, Flaviu Călin Rus, Katrin Saks, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Saryusz-Wolski, Hannes Swoboda, István Szent-Iványi, Inese Vaidere, Geoffrey Van Orden, Andrzej Wielowieyski, Jan Marinus Wiersma, Zbigniew Zaleski, Josef Zieleniec
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Laima Liucija Andrikienė, Árpád Duka-Zólyomi, Milan Horáček, Gisela Kallenbach, Tunne Kelam, Jules Maaten, Erik Meijer, Nickolay Mladenov, Rihards Pīks
Заместник(ци) (чл. 178, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	Brigitte Fouré